

וַיִּמְכַר אֹתָם בְּיַד סִיסְרָא, וַיַּעֲזֹבוּ אֶת יְיָ מִמֶּשָׁ. עַד דָּאֲתַת דְּבוּרָה וְאֲתַנְדִּבַת לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָא, פְּרִין אֲתַפְּנְעוּ שְׁנֵאִיהוּן תַּחֲוֵתִיָּהּ. וְהֵינְנוּ דְתַנִּינָן דְאָמַר קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לַיהוֹשֻׁעַ וְכִי יִשְׂרָאֵל אֲטִימִין אַנּוּן וְלֹא אֲתַפְּרְעוּ וְלֹא אֲתַגְּלִיֵּיא וְלֹא קִיִּימִין קִיִּימָא דִילִי, וְאֵת בְּעִי לְאֶעְלָא לְהוּ לְאַרְעָא וְלֹאֲכַנְעָא שְׁנֵאִיהוּן. (יהושע ה) שׁוּב מוֹל אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית. וְעַד דְאֲתַפְּרְעוּ וְאֲתַגְּלִיֵּיא הָאִי בְרִית לֹא עָאלוּ לְאַרְעָא וְלֹא אֲתַפְּנְעוּ שְׁנֵאִיהוּן. אוּף הָכָא כִּיּוֹן דְאֲתַנְדִּבִין יִשְׂרָאֵל בְּהָאִי אֵת אֲתַפְּנְעוּ שְׁנֵאִיהוּן תַּחֲוֵתִיָּהּ וּבְרַכְאֵן אֲתַחֲזְרוּ לְעֶלְמָא הָדָא הוּא דְכְתִיב בְּפְרׁוּעַ פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְנַדֵּב עִם בְּרַכּוּ יְיָ.

מִמֶּשָׁ. עַד שְׂפָאָה דְבוּרָה וְנִדְבָה אֵת כָּל יִשְׂרָאֵל לְדַבְרֵי הַזֶּה, אִז נִכְנְעוּ שׁוֹנְאֵיהֶם תַּחֲתֵיהֶם. וְהֵינְנוּ מַה שְׁשָׁנִינוּ, שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַיהוֹשֻׁעַ, וְכִי יִשְׂרָאֵל הֵם אֲטוּמִים וְלֹא נִפְרְעוּ וְלֹא הִתְגַּלּוּ וְלֹא מְקִימִים אֵת בְּרִיתִי, וְאֵתָּה רׁוּצָה לְהַכְנִיעַם לְאַרְץ וְלַהַכְנִיעַ אֵת שׁוֹנְאֵיהֶם? (יהושע ה) שׁוּב מִל אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית. וְעַד שְׁנִפְרְעוּ וְנִתְגַּלְתָּה הַבְּרִית הַזֶּה, לֹא נִכְנְסוּ לְאַרְץ וְלֹא נִכְנְעוּ שׁוֹנְאֵיהֶם. אֵף כָּאֵן, כִּיּוֹן שְׁהַתְנַדְּבוּ יִשְׂרָאֵל בְּאוֹת הַזֶּה, נִכְנְעוּ שׁוֹנְאֵיהֶם תַּחֲתֵיהֶם וְחֲזְרוּ הַבְּרִכוֹת לְעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב בְּפְרַעַ פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְנַדֵּב עִם בְּרַכּוּ ה'.

קָם אַחְרָא פְּתַח וְאָמַר, (שמות ד) וַיְהִי בְּדֶרֶךְ בְּמִלּוֹן וַיִּפְגְּשֵׁהוּ ה' וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוּ לְמֵאֵן לְמֹשֶׁה. אָמַר לִיָּה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכִי אֵת אֲזִיל לְאַפְקָא יַת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְלֹאֲכַנְעָא מִלְכָא רַב וְשְׁלִיטָא, וְאֵת אַנְשֵׁיית מִנְּךָ קִיִּימָא. דְבַרְךָ לֹא אֲתַגְזֹר, מִיָּד וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוּ.

קָם אַחַר, פְּתַח וְאָמַר, (שמות ד) וַיְהִי בְּדֶרֶךְ בְּמִלּוֹן וַיִּפְגְּשֵׁהוּ ה' וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוּ. אֵת מִי? אֵת מֹשֶׁה. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִי אֵתָּה הוֹלֵךְ לְהוֹצִיא אֵת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְלַהַכְנִיעַ מִלְּךָ גְּדוֹל וְשְׁלִיט, וְאֵתָּה שְׂכַחַת מִמֶּךָ אֵת הַבְּרִית, שְׁבַנְךָ לֹא נִמּוֹל? מִיָּד - וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוּ.

תָּאנָא נַחַת גְּבַרְיָאֵל בְּשִׁלְהוּבָא דְאֶשָׁא לְאוּקְדִיָּה, וְאֲתַרְמִיזוּ חַד חִיּוּיָא מִתּוּקְדָא לְשִׁאפָא לִיָּה בְּגוּיָה. אַמַּאי חִיּוּיָא, אָמַר לִיָּה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵת אֲזִיל לְקַטְלָא חִיּוּיָא רַבְרַבָּא וְתַקִּיפָא וּבְרַךְ לֹא אֲתַגְזֹר. מִיָּד אֲתַרְמִיזוּ לְחַד חִיּוּיָא לְקַטְלָא לִיָּה, עַד דְחָמַת צְפוּרָה וְגַזְרַת לְבָרָה וְאַשְׁתַּזִּיב הָדָא הוּא דְכְתִיב וְתַקַּח צְפוּרָה צוּר. מַהוּ צוּר, אֵלָא אַסְוּוּתָא. וּמַאי אַסְוּוּתָא דְכְתִיב וְתַכְרוֹת אֵת עָרְלַת בְּנָה. דְנִצְנָצָא בְּהַ רִיחַ קַדְשָׁא.

לְמַדְנֵנוּ, יָרַד גְּבַרְיָאֵל בְּשִׁלְהַבַת שְׁל אֵשׁ לְשַׂרְף אוֹתוֹ, וְנִרְמַז לְנַחַש אֶחָד שׁוֹרְף לְשִׂאֵף אוֹתוֹ לְתוּכּוּ. לְמַה נַחַש? אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵתָּה הוֹלֵךְ לְהַרְג אֵת הַנַּחֲשׁ הַגְּדוֹל וְהַחֲזָק, וּבְנִיךָ לֹא נִמּוֹל?! מִיָּד נִרְמַז לְנַחַש אֶחָד לְהַרְג אוֹתוֹ, עַד שְׁרָאֲתָה צְפוּרָה וּמָלָה אֵת בְּנָה וְנִצּוֹל. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְתַקַּח צְפוּרָה צוּר. מַה זֶה צוּר? אֵלָא רְפוּאָה. וּמַה הַרְפוּאָה? שְׁכַתּוּב וְתַכְרוֹת אֵת עָרְלַת בְּנָה. שְׁנִצְנָצָה בְּהַ רִיחַ הַקְּדֹשׁ.

קָם אַחְרָא וְאָמַר (בראשית מה) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחִיו גִּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר וְגו'. וְכִי אַמַּאי קָרִי לְהוּ וְהָא קָרִיבִין הוּוּ גְבִיָּה. אֵלָא

קָם אַחַר וְאָמַר, (בראשית מה) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחִיו גִּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר וְגו'. וְכִי לְמַה קָרָא לְהֶם,

בשעתא דאמר לון אני יוסף אחיכם. תוהו דחמו ליה במלכו עלאה. אמר יוסף מלכו דא בגין דא רוחנא ליה, גשו נא אלי ויגשו, דאחזי להו האי קיימא דמילה, אמר דא גרמת לי מלכו דא בגין דנטרית לה.

מכאן אוליפנא מאן דנטיר להאי את קיימא מלכו אתנטרת ליה. מנלן מבעז דכתיב, (רות א) חי יי שכבי עד הבקר דהוה מקטרג ליה וצריה עד דאומי אומאה ונטיר להאי ברית, בגין כף זכה דנפקו מניה מלכין שליטין על כל שאר מלכין, ומלפא משיחא דאתקרי בשמא דקדשא בריה הוא:

פתח איך ואמר כתיב, (תהלים כז) אם תחנה עלי מחנה וגו'. הכי תאנא בזאת אני בוטח, מהו בזאת, דא את קיימא דזמינא תדיר גבי בר נש ואתרמיזא לעילא, ובגיני כף אתמר בזאת כמה דכתיב זאת אות הברית. זאת בריתי. וכלא בחד דרגא. ותאנא זה וזאת בחד דרגא אנון ולא מתפרשן. ואי תימא אי הכי הא שאר בני עלמא הכי. אמאי דוד בלחודוי ולא אחרא. אלא בגין דאחידא ביה ואתרמיזא ביה והוא כתרא דמלכותא.

תא חזי, בגין דהאי זאת לא נטר ליה דוד מלפא כדקא חזי, מלכותא (דף טז ט"א) אתעדי מניה כל ההוא זמנא. והכי אוליפנא האי זאת אתרמיזא במלכותא דלעילא, ואתרמיזא בירושלם קרתא קדישא. בההיא שעתא דדוד עבר עליה, נפק קלא ואמר דוד במה דאתקטרת תשתרי. לך טרדין מירושלם ומלכותא אתעדי מינה. מנא לן דכתיב, (שמואל ב יב) הנני מקים עליך רעה מביתך. מביתך דייקא והכי הוה במה דעבר ביה אתענש, טורדים מירושלים, והמלכות תוסר ממך. מנין לנו? שפתוב

והרי הם היו קרובים אליו? אלא בשעה שאמר להם אני יוסף אחיכם, תמהו שראו אותו במלכות עליונה. אמר יוסף, המלכות הזו, משום זה הרוחתי אותה. גשו נא אלי ויגשו, שהראה להם את ברית המילה. אמר, זו גרמה לי את המלכות הזו, משום ששמרתי אותה.

מכאן למדנו, שמי ששמר את אות הברית הזו, המלכות שמורה לו. מנין לנו? מבעז, שפתוב (רות א) חי ה' שכבי עד הבקר. שיצרו ה'יה מתגרה בו, עד שגשבע שבועה ושמר את הברית הזו, משום כף זכה שיצאו ממנו מלכים שליטים על כל שאר המלכים, והמלך המשיח שנקרא בשמו של הקדוש ברוך הוא.

פתח אחר ואמר, כתיב (תהלים כז) אם תחנה עלי מחנה וגו'. כף שנינו, בזאת אני בוטח, מה זה בזאת? זו אות הברית המזמנת תמיד אצל אדם, ונרמזה למעלה. ומשום כף נאמר בזאת, כמו שפתוב זאת אות הברית, זאת בריתי, והכל בדרגה אחת. ושנינו, זה וזאת הם בדרגה אחת ולא נפרדים. ואם תאמר, אם כף, הרי שאר בני האדם כף, למה דוד בלבדו ולא אחר? אלא משום שהיא אחוזה בו ונרמזה בו, והיא פתח המלכות.

בא ראה, משום שאת הזאת הזו לא שמר אותה דוד המלך כראוי, המלכות העברה ממנו כל אותו הזמן. וכף למדנו, הזאת הזו נרמזה במלכות שלמעלה, ונרמזה בירושלים, הקריה הקדושה. באותה השעה שדוד עבר עליה, יצא קול ואמר: דוד, במה שנקשרת תותר. אותך (שמואל ב-יב) הנני מקים עליך רעה

ומה דוד מלפא הכי שאר בני עלמא על אחת
כמה וכמה.

פתח איך ואמר (תהלים צד) לולי יי עזרתה לי
כמעט שכנה דומה נפשי. תאנא כמה
זכאן ישראל דלא נחתי לגיהנם פשאר עמין
עובדי עבודת פוכבים ומזלות ולא אתמסרן
בידוי דדומה, (אלא) בהאי את.

דהכי תאנא בשעתא דבר נש נפיק מעלמא
כמה חבילי (מלאכי חבלה) טהירין אתפקדן
עליה. זקפין עינא וחקמן האי את דהוא
קיימא דקודשא, אתפרשן מגיה, ולא
אתייהב בידוי דדומה לנחתא לגיהנם, דכל
מאן דאתמסר בידוי נחית לגיהנם ודאי,
ומהאי את דחלין עלאין ותתאין, ודינין
בישין לא שלטין ביה בפר נש אי איהו זכי
לנטורי ליה להאי את, בגין דהוא אתאחיד
בשמא דקדשא ברין הוא.

ביון דדוד מלפא לא נטר את קיימא דא
כדקא חזי, אתעדי מגיה מלכותא
ואתטריד מירושלם. מיד דחיל דסבר
דייחתון ליה מיד וימסרון ליה בידוי דדומה
וימות בההוא עלמא, עד דאתבשר ביה
דכתיב, (שמואל ב ב) גם יי העביר חטאתך לא
תמות. ביה שעטא פתח ואמר לולי יי עזרתה
לי כמעט שכנה דומה נפשי.

פתח איך ואמר מאי האי (דכתיב) דאמר דוד
והראני אותו ואת נהו. (מאי והראני אותו ואחר
כך ואת נהו), מאן יכיל למחמי ליה לקדשא ברין
הוא. אלא הכי תנינן בההיא שעטא דאתגזר
עליה ההוא עונשא, ודוד ידע דעל דלא נטר
האי את כדקא יאות אתענש בהאי, דכלא
כחדא אחידא, וכלא מתרמיז בהאי את, ולא
האות הזו פראוי נענש בזה, שהכל יחד אהו, והכל נרמו באות הזו, ולא נקרא צדיק מי שאינו

מביתך. מביתך במדיק. וכך
היה. כמה שעבר עליו נענש.
ומה דוד המלך כף - שאר בני
העולם על אחת כמה וכמה.
פתח אחר ואמר, (תהלים צד) לולי
ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה
נפשי. למדנו, כמה זוכים ישראל
שאינם יורדים לגיהנם כמו שאר
העמים עובדי עבודה זרה, ואין
נמסרים בידי דומה? [אלא] באות
הזו.

שכך למדנו, בשעה שאדם יוצא
מן העולם הזה, כמה קבוצות
של (מלאכי חבלה) מחבלים נפקדים
עליו. מרימים עינים ורואים את
האות הזו, שהיא ברית הקדש,
ונפרדים ממנו, ואינו נפן בידי
דומה לרדת לגיהנם. שכל מי
שנמסר בידו, ודאי יורד לגיהנם.
ומהאות הזו פוחדים עליונים
ותחתונים, והדינים הרעים אין
שולטים בו באדם אם הוא זוכה
לשמר את הברית הזו, משום
שהוא נאחז בשמו של הקדוש
ברוך הוא.

ביון שדוד המלך לא שמר את
אות הברית הזו פראוי, העברה
ממנו המלכות, ונטרד
מירושלים. מיד פחד, פי סבר
שיורידו אותו מיד, וימסרו אותו
ביד דומה וימות בעולם ההוא,
עד שהתבשר עליו, שפתוב
(שמואל-ב ב) גם ה' העביר חטאתך
לא תמות. באותה השעה פתח
ואמר, לולי ה' עזרתה לי כמעט
שכנה דומה נפשי.

פתח אחר ואמר, מה זה [שכתוב]
שאמר דוד (שם טו) והראני אתו
ואת נהו? [מהו והראני אתו ואחר כך ואת
נהו?] מי יכול לראות את הקדוש
ברוך הוא? אלא כף שנינו,
בשעה ההיא שגזר עליו אותו
הענש, ודוד ידע שעל שלא שמר
האות הזו פראוי נענש בזה, ולא נקרא צדיק מי שאינו

אֶקְרִי צְדִיק מָאן דְּלֹא נָטַר לִיה פְּדֻקָּא יְאוּת, הוּה בְּעֵי בְּעוּתִיה וְאָמַר (שמואל ב טו) וְהִרְאֵנִי אוּתוּ וְאֵת נְהוּ.

שומר אותו כראוי - היה מבקש בקשתו ואומר, והראני אתו ואת נהו.

מה זה אתו? [האות שלו, אות הברית, שהרי אותו של הקב"ה האות שלו] זו אות הברית [שלו] הקדושה, שהרי אני פוחד שאבדה ממני. מה הטעם? משום ששני אלו - המלכות וירושלים - אחוזות בזה. ומשום כך תלה בבקשתו אתו ואת נהו, שפתחזר המלכות של האות הזו למקומה, והכל דבר אחד.

מאי אותו, (אות דליה אות הברית דהא אותו דקדשא בריך הוא, אַת דְּלִיָּה) דָּא אֵת קַיִמָּא (דְּלִיָּה) קְדִישָׁא דְּהָא דְּחִילָנָא דְּאֶתְאָבִיד מְנַאי. מְאִי טַעְמָא בְּגִין דְּתַרִּין אֲלִין מְלֻכוּתָא וִירוּשָׁלַם בְּהַאי אַחֲדִין, וּבְגִין כְּךָ תְּלִי בְּבְעוּתִיה אוּתוּ וְאֵת נְהוּ דִּיתְהִדֵּר מְלֻכוּתָא דְּהַאי אֵת לְאֶתְרִיה. וְכֻלָּא חַד מְלָה.

פתח אחר ואמר, (איוב יט) ומבשרי אֶחֱזָה אֵלוֹהַ. מה זה ומבשרי? היה צריך להיות ומעצמי! אלא מבשרי ממש, ומה היא? שכתוב (ירמיה יא) ובשר קדש יעברו מעליו, וכתוב (בראשית יז) והיתה בריתי בבשרכם. ששנינו, בכל זמן שנרשם אדם ברשם הקדוש של האות הזו, ממנה רואה את הקדוש ברוך הוא, ממנו ממש, והנשמה הקדושה נאחזת בו.

פְּתַח אַחֲרָא וְאָמַר (איוב יט) וּמְבֹשְׂרִי אֶחֱזָה אֵלוֹהַ, מְאִי וּמְבֹשְׂרִי, וּמְעַצְמִי מִיְבְעֵי לִיה. אֵלָא מְבֹשְׂרִי מְמַשׁ. וּמְאִי הִיא. דְּכַתִּיב, (ירמיה יא) וּבֶשֶׂר קָדֵשׁ יַעֲבֹרוּ מֵעַלְיָהּ. וְכַתִּיב (בראשית יז) וְהִיְתָה בְרִיתִי בְּבִשְׂרְכֶם. דְּתַנְיָא בְּכָל זְמַנָּא דְּאֶתְרִישִׁים בַּר נֶשׁ בְּהַאי רְשִׁימָא קְדִישָׁא דְּהַאי אֵת, מְנִיָּה חָמִי לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מְנִיָּה מְמַשׁ. וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא אֶתְאֲחִידַת בֵּיה.

ואם לא זוכה, שאינו שומר את האות הזו, מה כתוב? (איוב ד) מנשמת אלוה יאבדו, שהרי הרשם של הקדוש ברוך הוא לא נשמר. ואם זוכה ושומר אותו, אין השכינה נפרדת ממנו. מתי מתקיים בו? כאשר הוא נשא, והאות הזו נכנסת למקומה [ששנינו, מה הטעם וא"ו ה"א הולכות יחד? אלא אחת זכר ואחת נקבה]. משתתפים יחד, ונקרא שם אחד, אז שורה עליהם החסד העליון. באיזה מקום שורה? בצד הזכר. ומי החסד?

וְאִי לָא זָכִי. דְּלֹא נָטַר הַאי אֵת. מַה כְּתִיב, (איוב ד) מְנִשְׁמַת אֵלוֹהַ יֹאבְדוּ. דְּהָא רְשִׁימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֶתְנָטִיר. וְאִי זָכִי וְנָטַר לִיה, שְׂכִינְתָּא לָא אֶתְפָּרַשׁ מְנִיָּה. אִימַתִּי מִתְקַיִמָּא בֵּיה פֶּד אֶתְנַסִּיב וְהַאי אֵת עֵייל בְּאֶתְרִיה, (מַצְוִין דְּתַנְיָא מְאִי טַעְמָא וְא"ו ה"א אֲוִלִין בְּתַרְא, אֵלָא חַד

ואם לא זוכה, מה כתוב? (איוב ד) מנשמת אלוה יאבדו, שהרי הרשם של הקדוש ברוך הוא לא נשמר. ואם זוכה ושומר אותו, אין השכינה נפרדת ממנו. מתי מתקיים בו? כאשר הוא נשא, והאות הזו נכנסת למקומה [ששנינו, מה הטעם וא"ו ה"א הולכות יחד? אלא אחת זכר ואחת נקבה]. משתתפים יחד, ונקרא שם אחד, אז שורה עליהם החסד העליון. באיזה מקום שורה? בצד הזכר. ומי החסד? חס"ד א"ל שבא ויוצא מהחכמה העליונה ומתעטר בזכר. ומשום כך נתבשמת הנקבה. [נ"א ששנינו, הסוד של ו"ו ה"א הולכים יחד כמו שזכר ונקבה משתתפים יחד והם אחד, או שורה עליהם החסד העליון, ומתעטר בזכר (נתבשמת הנקבה)].

דְּכַר וְסַד נּוֹקְבָא) אֶשְׁתַּתְּפוּ כַחְדָּא וְאֶקְרִי חַד שְׁמָא, כְּדִין חֶסֶד עֲלָא שְׂרִיָּא עֲלִיָּהּ. בְּאֵן אֶתְר שְׂרִיָּא בְּסִטְרָא דְּדְכוּרָא. וּמֵאֵן חֶס"ד חֶס"ד א"ל דְּאֶתִּי וְנִפְק מִחֲכָמָה עֲלָא וְאֶתְעֵטַר בְּדְכוּרָא וּבְגִין כְּךָ אֶתְבַּסְּמַת נּוֹקְבָא. (נ"א דְּתַנּוּן הוּא דְּו"ו ה"א אֲוִלִין כַּחְדָּא כְּנוּנָא דְּדְכַר וְנוֹקְבָא אֶשְׁתַּתְּפוּ כַּחְדָּא וְאֵנּוּן חַד, כְּדִין חֶסֶד עֲלָא שְׂרִיָּא עֲלִיָּהּ וְאֶתְעֵטַר בְּדְכוּרָא וְאֶתְבַּסְּמַת נּוֹקְבָא).

עוד שנינו, אלוה כף הוא. א"ל, אור החכמה. ו' זכר, ה' נקבה.

תו תנינן אלוה הכי הוא א"ל נהירו דחכמתא. ו' דכר ה' נוקבא. אשתתפו